

Передплата

за «РУСЛАНА» вилосить:
в Австрії:

за члн рік . . . 30 кор.
в н.ч. реку . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Повсякденне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вдзем ми очи і душу на виреші: а не возьмем милости і шри не возьмем,
бо руске ми сердце і шра руске» — з Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. і. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише напередіне застережене.— Рекламациі неопечатаніє вільні від порта.— Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Анатоль Вахнянин

ц. к. радник шкільний, виск. ц. к. професор академічної гімназії, дійсний і почетний член руских товариств, директор Висшого Музичного Інститута, б. посол сойму і державної ради, закінчив жите нині о год. II. перед полуднем, по короткій, тяжкій недужі.

Похорони відбудуть ся в четвер о 3. годині по полудниз дому жалоби при ул. Лукасінського ч. 4.

Покійник уродив ся 7. н. ст. вересня 1841 в Сіяві (пов. Ярославского), де его отець Клим був сьвященником. Скінчивши народну школу і гімназію в Перемишлі (1859) став питомцем духовної семінарії і слухачем богословія у Львові. Шевченкові ідеї в 1861 р. зворушили тоді руску молодіж, а молодий Анатоль став учитись рідної мови, котрої не міг навчити ся ані в народній школі ані в гімназії, від товаришів і з творів українських письменників а особливо Шевченка, які тоді дістали ся до Галичини. В 1862 р. став дописувати до «Вечерниць» під криптонімом «Н. з над Сяну», брав участь в роботі над нїм. рус. Словарем виданим опісля Ом. Партицима, а опісля дописував до «Мети», «Ниви» і «Русалки», занявши відразу визначне ставище в молодім таборі Русинів-народовців. Від 1863—1865 був учителем рускої мови в перемиській гімназії а після того вибрав ся на студії до Відня, де его заходами зєднано тамошних Русинів в Товаристві «Січ» заснованім 1867 р., котрого став він першим головою. Зложивши 1868 іспит з історії і ге-

ографії, обняв учительську службу спершу в гімназії Франц Йосифа у Львові і знов брав живу участь в громадянськім житю і у видаваню «Правди», котрої в 1869 і 1870 був редактором. В 1868 р. засновано товариство «Просьвіту», котрого Вахнянин став головою. Крім того дописував до «Основи», видаваної заходом Юл. Лаврівского і Ст. Качали. В 1870 переніс ся до акад. гімназії до кінця своєї учительської служби, і видав учебник географії рускою мовою. Побіч учительської служби трудив ся дальше на літер. наук. полі, видавав «Письмо зі Просьвіты», дописував до «Правди» і «Зорі», трудив ся довний час в редакції «Діла» і «Руслана».

Бл. п. Вахнянин причинив ся немало до розбудження народної сьвідомости в широких верствах народних. По цілім краю їздив, засновуючи читальні, в котрих поривав своїми викладами всіх присутних, а не відказував ся віколи сего труду, де его лише завізвано. Так само і концертами устроюваними по краю причинив ся вельми до розбудження народного жита.

Визначну участь брав також в політ. житю Русинів, був послом до держ. ради і кравого сойму, однак пізніше усунув ся з політичного поля і присьвятив ся головно улюбленій з давна музиці. Ще в 1870 р. заснував співоче товариство «Теорбан» у Львові але оно швидко занепало, опісля був головним сподвижником товариства «Боян», а на останку заснував «Висший інститут музичний» котрого був директором до останньої хвилі. Ще вчора бачили ученики свого директора в інституті, в котрім він запопадливо цілими днями трудив ся, а нині несподівана смерть перетяла нитку его жита. В нїм тратить табор народовців одного з найвизначніших і найдаровитших своїх трудовників, а вість про несподівану смерть викликала щирій жаль в рускій єуспільности. Нехай же єму земля пером, для котрої він так щиро трудив ся!

Вічна єму память!

Польський голос про руску справу.

(Дальше).

Зовсім відмінні, пише дальше др. Б. Потоцкий, є відносини польско-рускі в Галичині. Тут веде ся пристрасна боротьба на цілім обшарі, боротьба, що починає ся на шкільній лавці і веде ся дальше всюди — в часописях, товариствах, на вічах в соймі і держ. раді, і затроює політичне жите цілого краю, а ненависть обопільна зростає з кожним роком. Хтож відносить користи з сєї боротьби? питає автор і відповідає: ми певно ні! Дятого доходить до того переконаня, що сю боротьбу треба конечно покінчити і найти рішучий спосіб розвязки польско-русского питання в східній Галичині. Др. Потоцкий в наперекір усім песимістам тої гадки, що розвязка польско-русского питання в Галичині є проста і легка, лекша як багато инших житевих для польскої будучини питань. Але треба до сего питання взяти ся не з тісного галицкого, але з загально-славянського становища. (Ми на се вказували не оден раз в «Руслані», а так само в 90-их рр. м. стол. було з

того становища вказувано в річниках місячника «Правда» — Ред. Русл.).

Треба передовсім числити ся з тим, каже др. Б. Потоцкий, що Українці-Русини мають перед собою будучину. Сей молодий, пробуджений нарід виявляє великанські засоби рішучости і житевих сил. Має він крім того стілько окремішних цїх не лише від польского, але й від московского племена, що они не дадуть єму зпольщити ся або змосковшити. Тридцять-мільоновий нарід скуплений на одноцїлій етнографічній області над просторим побережем Чорноморя з визначним питоменним типом етнографічним, з власною мовою, звичаями і характером остане окремішним народом. До тогож інтерес Польщі й Славянщини вимагає, щоби Русини стерегли свою окремішність народну. Наколи дійде колись до федерації народів славянських, то кориснійше буде для рівноваги сил тих народів, наколи Русини утворять окремішне звено в тім союзі, замість щоби мали потонути в московськім морі. Будуть они тамою супроти великої переваги Москалів у славянськім союзі. Розвиток Українців-Русинів лежить

отже в польскім народнім інтересі (У 80-их рр. ту саму ідею викладав пишучому сї стрічки др. І. П. Йордан, лектор слав. язиків на університеті в Липську і видавець Slavische Jahrbücher а опісля тижневника заснованого Шузелкою Die Reform. Він предказував Українцям-Русинам важну ролю в Славянщині і в рішеню східно-європейского питання з огляду на географічне положенє, на етнографічно густе заселенє великого простору, на середне становище рускої мови між західно- а східно славянськими, між північними а полудневими славянськими наріччями, а також з огляду на народогосподарську політику, котра щораз більше буде впливати на долю держав, як се бачимо і з останної російско-япанської війни і єї дальших наслідків. — Ся ідея одушевляла також членів Кирило-Методійського братства в Києві в 40-их роках XIX ст., а звернув на те свою бачність інспірований кн. Бісмарком Гартман в 90-их роках XIX ст., в брошурі, що нарбила стілько гамору в Росії свого часу і відбила ся також голосним гомоном і у нас в Галичині — Ред. Русл.).

Др. Потоцкий виводить дальше, що

в сій будучій федерації славянській повинна Польща з Варшавою, Україна з Києвом а Росія з Москвою творити три рівнорядні стани федераційні, яко три найчисленніші народи славянські. З того становища хоче др. Потоцкий приглянути ся польско-руській справі в східній Галичині.

Східна Галичина, пише він, від Сяну по Збруч не є ані виключно польським, ані виключно руским краєм. Се мішана польско-руська область від многих віків і такою неперечно остане. На сім просторі живе від Сяну по Збруч около 2½ мільона Русинів і мільон Поляків з собою перемішаних і так мусять жити в будучині. Ані одна ані друга сторона не має сил, щоби виперти свого суперника.

З тим треба погодити ся і уложити обопільні взаємини на тім просторі так, щоби обидві народности могли жити побіч себе і розвивати ся.

Др. Потоцкий виключає поділ Галичини на дві провінції — східну і західну, яко не ведучий до ціли. На случай такого поділу польско-руське питанє в східній Галичині не лише не щезлоб, але ще більше заострилоб ся (пригадуємо тут погляд на сю справу пок. Ст. Качали, оповіщений свого часу в львівській Основі а перепечатаний опісля в Правді і в Руслані). Такий поділ мав би тоді змисл, наколиб східна Галичина творила одноцілу область етнографічну руску, а західна — польську. Але так не є. На заході поселені Русини на Підкарпатю аж по Дунаець, а на сході є повіти, в котрих Поляки творять великий процент, що доходить аж до 50% населеня. Щож осягнуто би тим поділом? Замість одного краю з мішаним населенєм, повстали би два краї з таким населенєм. Отже сей спосіб полагоди польско-руської справи, по думці д-ра Б. Потоцкого, не надає ся до обговореня. Він глядить иншого виходу.

Найважнійшою вимогою життя і розвитку кожного народу є спротога самостійного кермованя і устроюваня тих інституцій, що мають цілю розвиток народної культури. Має тут др. Потоцкий на думці школи, просвітні і наукові товариства, артистичні наукові музеї, театри і всі инші інституції з народно-культурним характером. Сі справи є головною, майже одинокою костию незгоди між Поляками а Русинами.

О кожду гімназію, о народне шкільництво, о підмоги для руских товариств, о університет веде ся безнастанна боротьба в соймі, на вічах, в дневникарстві.

Усуньмо, каже він, сей предмет з поля боротьби, а відпаде найважніша причина спору. Залагодьмо сю справу а всі инші непорозуміння стратять своє вістре і будуть мати лише другорядне значінє.

Сю справу, пише др. Потоцкий, могомо залагодити лише признанєм Русинам повної автономії в справах руского шкільництва і рускої народної культури.

Ся справа вимагає ширшого поясненя. (Конець буде).

3 життя сьвященників.

(Справа будови церкви в Бережанах).

В 285 числі «Руслана» з р. 1907 помістили ми письмо о. крил. Кордуби на повисшу тему, нині дістаємо з иншої сторони цікаві доповненя, які рівнож вважаємо умістним видруквати, щоби бодай в сей спосіб вирівнати о. крил. Кордубі сю страшну кривду, яку заподіяв йому оден з бережаньских інтелігентів.

В доповненю до статії, поміщеної в 285 числі «Руслана», додаю, що з ініціативи адвоката д-ра Андрія Чайковського відбуло ся в Бережанах в січні с. р. додаткове, судове слідство против о. Кордуби, яке закінчило ся нечуваним здискредитованєм д-ра Чайковського. Вся єго підпольна робота против бережаньского пароха, всі можливі і неможливі єго вигадки не могли змінити факту, який після судового слідства представляє ся в сей спосіб: Бережаньська церква коштувала 146.817 корон; на будову єї зібрано 76.466 корон 31 сотиків, **отже о. Кордуба доложив до будови своїх 70.361 корон.**

Тепер, коли вже так докладно обчислено о. Теодора Кордубу, коли виявило ся, що бережаньский парох стояв довгі літа під замітом тяжких, несповнених провин, з вини деяких несовісних людей і услужної для них рускої преси, ми вважаємо відповідним подати до прилюдної відомости ще оден документ, на жаль, автентичний, а так само симпатичний, як єго автор.

В вересни 1907 р. вислав др. Андрій Чайковський письмо на руки Ексц. Митрополита, на яким побіч єго підпису стрічаємо підпис старшого брата церкви, Павла Огоновского. Огоновский заявив при сьвідках, що він сего письма, або радше назвім отверто, доносу не відписував. Звідки взяв ся на доносі підпис Огоновского, се міг би вяснити др. Андрій Чайковський. Сам донос подаємо без зміни, пояснюючи єго нашими замітками:

«Ваша Ексцеленціо!

«Доносимо, що парох Бережаньский о. Т. Кордуба без ухвали і позволеня комітету церковного:

1. відступив з огорода ерекц около 400 кв. м. громаді міста Бережан на дорогу».

Поясненє до сего першого обвиненя: Огород бережаньского приходства припірає одним боком до міського тротоару. Він мав з сего боку високий шкарп, а на шкарпі в горі штахети. Сі штахети все валили ся, бо земля усувала ся. Бережаньский магістрат з весною с. р. наказав зробити з тим порядком. О. Кордуба повідомив про се Консисторию і прокураторию скарбу і зробив угоду з магістратом: штахети мали станути не на шкарпі в горі, а на землі рівно з тротоаром, але в тій самій лінії, що перше. Магістрат згодив ся за те вивезти всю землю з фундаментів нового дому, зрівнати шкарп і поправити або дати нові штахети. Все те магістрат зробив і мав з тої причини коштів коло 4.000 К, котрі, якби на те прийшло, були би мусіли зложити парохіяни конку-

ренциєю. Всі власти знали про се, лише др. Чайковський не знав і гадав, що він є найбільший опікун парохії.

Друга єго денунцияция така:

2. «нищить старий будинок парох. і наміряє його здемольовати. Дім той єсть дуже добре будований, а парохіяне призначили його на мешканє для сотрудників, котрим доплачують зі скарбони церк. місячно по кільканайцять корон на помешканє. Заходить конечно потреба той дім охоронити від упадку і передовсім покрити його новим дахом, а в тій ціли розписати конкуренцию».

Поясненє до сего другого обвиненя: Що сей дім «дуже добре будований» — се ми читали і в інтерпеляції Брайтера. Мимо того і перше і тепер в падолисті при слідстві судові знавці орекли, що не можна собі гіршої рудери представити. Фундаменти розлазять ся, мури потріскали, в хаті гриб і вогкість. В ній торік о. Кордуба застудив ся так, що дістав запаленє легких, а жена єго втратила здоровлє. Слідчий судья сам лавив на під хати дивити ся, як парох нищить дім, і побачив — напрямки на кождім місяці. Парох не нищив дому (що би єму з того прийшло?) і не противний тому, коли в ній схочуть мешкати сотрудники. Але ось у чім безодня злоба д-ра Чайковського: бережаньский меценас не дав ані сотика на будову церкви, не хоче дати ані сотика на будову нового дому і процесує ся за себе і за других по всіх інстанциях, але тут перед Є. Е. Митрополитом він ратує конкуренциєю стару рудеру від упадку і доказує «конечну потребу» того. Чи можна собі уявити більшу перфидию?

Трета єго денунцияция така:

3. «знищив морг найлучшого поля ерекционального, поставивши там за гроші скарбові церкви цегольню, котру тепер виарендував без ухвали комітету жидови на три роки».

Поясненє до сего третього обвиненя: Перед будовою церкви поставив о. Т. Кордуба цегольню на ерекц. ґрунті, щоби не купувати і не спроваджувати з далека цегли на церкву. Кількасот корон дістав з церковної скарбони на будову цегольні. Прийшов оркан і звалив все до тла. О. Кордуба поставив знов цегольню за свої гроші і провадав єї своїм коштом аж до кінця будови церкви. Впавив у ній з 800.000 цегол; що лишило ся цегли, продав і обернув ті гроші також на будову церкви; колиж церква була готова, цегольню замкнув і вже в ній цегли не робило ся. Слідство, ведене д-ром Крижановским, показало, що др. Чайковський просто минув ся з правдою, пишучи про винаєм цегольні жидови. Він, адвокат, що сам сидить в Бережанах, зважив ся таку видумку написати! Се справді переходить уже всякі межі розуміня того, що годить ся, а що ні.

Подавши отсі три обвиненя др. Чайковський, як чоловік дуже дбалий о маєток церковний, просить консисторию «і менем гр.-кат. парохіян о виделегованє комісії в ціли провіреня наведених ту обставин і починеня кроків в ціли забезпеченя маєтку церковного».

Консistorия вислала справді комісію до Бережан. Приїхав сюди в жовтні м. р. крилошанин др. Г. Крижановский разом з деканом о Лотоцьким. Ся комісія справджувала наведені обвинення д-ра Чайковського і ще багато інших (адже не даром їздив він так часто до консисторії) і переконала ся, що всі доноси сего патриота з гори на діл — се одна велика, безсовісна видумка. А що найцікавіше: др. Чайковський, хоч був у Бережанах, не станув перед комісією, що би свої заміти доказати, а комісія сиділа в Бережанах цілих чотири дні!

Чи потрібні тут ще які коментарі?

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Народний парламент, народні сторонництва, народне добро — отсе були оклики, з якими домагано ся загального виборчого права, котре мало вилічити всі недуги зацівджені в старім куріяльнім парламенті. Одначе дотеперішній досвід якось не вплив сего уздоровлення. А бачимо се найкрасше на тім, що парламент, котрий береже своїх конституційних прав, дбає передовсім о строгий нагляд над державною господаркою, о бюджет. Тимчасом тепер уже можна мати поважні сумніви, чи новий народний парламент взагалі здобуде ся на правильне ухваленне бюджету. Вправді бюджетова комісія працює від Різдва, виголошують там всілякі промови, одначе насуває ся сумнів, чи перед скликанем держ. ради, наміреним на половину марця, упорав ся комісія з бюджетом і предложити палаті справоздане. А коли така повинь промов розілле ся в бюджетовій розправі в повній палаті, як доси в комісії, то велике питанє, чи буде можна ухвалити бюджет з огляду на се, що входить тут великодна перерва, відтак літна сесія делегації, а на останку перед літною спекою послів годі буде вдержати послів у Відні. Куріяльний парламент можна було виправдувати обструкцією, боротьбою о виборчу реформу і тп., але коли новий парламент не здобуде ся на нічо більше, як бюджетову провізорію, численні промови, безліч внесень і резолюцій, а не всіє парламентарно полагодати бюджету, ухвалювати хосенних законів, тоді вже в молодечім віці стане немічним, безсилим і безплідним.

Вправді голова бюджетової комісії др. Сильвестер і головний референт др. Штайнвендер запевняють, що комісія може в лору полагодити бюджет, але наколі члени комісії не будуть так багато говорити... Отже все розбиває ся о се — але... крім тих трудностей і перешон, які спричиняють безплідність нового парламенту, загрожує національні спори его естествованє. Заповідують іменно вже тепер, що розправа над міністерством просьвіти буде в бюджет. комісії велими горяча і небезпечна. Коли пригадаємо, що свого часу голосованє над резолюцією гр. Штірца в справі Цилейских паралельок дійшло до повного розладу, то можна собі уявити, що може стати ся, наколі Чехи, що вже кілька літ їдуть на здійсненє моравского університету, поставлять се питанє на вістрію меча, а за ними виступлять з домаганями подібними Італіянци, Словінці і Руєнни. Буде се справді проба сили і спроможности нового народного парламенту.

Заграниця.

Прусский закон про вивласненє задав чимало клопоту німецькому правительству. Роззирава в палаті вельмож не остала без вражіння а до того між німецькими великими власниками в палаті вельмож збирають підписи на протест проти сего закона.

Дневники подали були вість, що навіть цісар Вільгельм під впливом деяких осіб з своїх ближших кругів захитав ся в своїх поглядах і що імовірно не уділить санкції сему закону. Вправді подали знов описля дневники заяву, що між монархом а правительством нема віяких різниць в поглядах, алеж ся заява була доволі слаба. Тимчасом німецькі куці з Познаня звернули ся до бурмістра д-ра Вільмса, що сей закон буде вельми шкідний для них, а те саме відчувають всякі німецькі заводи промислові, що мали доси багато замовлень з Галичини і з польських земель.

Про атентат вимірений на царя і его родину рознесли ся були вісти по дневниках европейских. Вправді їх заперечено яко дневникарські видумки, але тепер знов наспіла вість, що в царській палаті найдено 17 бомб розміщених в різних місцях і злучених з собою проводами, так що могли вибухнути нараз. Вправді поліція удержувала се в тайні, одначе вість про се таки дістала ся до дневників. Чи се не є знов штучкою всятних кругів, що радіб полахати царську семью і дістати вільну руку до всякого гнобленя, се небавом повинно вяснити ся.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: *Трес Святителів*; римо-кат.: *Євлялії*. — В четвер: руско-кат.: *Кира й Івана Безс.*; римо-кат.: *Катерини Річчі*.

— **† бл. п. Анатоль Вахнянин.** Скоростижна смерть перетяла нині пасмо життя мужа, заслуженого на всіх областях народної праці. Покійник роззиравав ся з сім світом, сповняючи до останної хвилі народні обовязки. Хоч від довшого часу нездужав на звапненє арти, то ше до вчерашнього дня полагоджував справи веденого ним і улюбленого свого Висшого Музичного Інституту. В ночи недуга проявила ся сильно і мимо лікарської помочи неумолима смерть скосила се повне енергії жите. Покійник полишив вдову Йосифу з Ванковичів, дочку Леонтию Студинську і сина д-ра Мирона Вахнянина, яким як і цілій Родвіні Покійника в сім тяжкім горю засилаємо слова найглибшого спочуваня.

— **Санціонованє закона** Цісар санкціонував закон ухвалений галицким соймом в справі зміня округів репрезентації повітової в Косові і Коломиї.

— **Почтовий рух спинено.** Дирекция почт у Львові доносить: З причини спиненя залізничного руху на шляхах зі Львова до Сокаля, Стрия, Підволочиск і Янова, з Красного до Бродів, зі Стрия до Тернопілля, з Тернополя до Збаража, Кошичинець і до Грималова, зі Станиславова до Гусятиня, з Вигнанки до Іваня пустого, з Чорткова до Заліщик, яківди зі Львова до Перемишля, з Ярослава до Рави рускої, дирекция почт зарядила, аби в урядах почтових у Львові, як також у всіх почтовах урядах, що лежать при всіх тих залізничних шляхах, не приймано пакетів через два дні (до середи включно). Удержанє почтової комунікації ківми тяжке, бо дороги також снігом позавівало. Дорога з Тернополя до Львова перервана. Полученє Львова з Краковом можливе поки що лише через Самбір-Хирів-Перемишль, але здаєсь, не дасть ся удержати залізничного руху на шляху Львів-Самбір.

— **Вісімнадцять машин залізничних** застрягло в снігу в окрузі львівської дирекції залізниць. На кождім шляху зі Львова стоїть в снігу одна або дві машини, разом з цілями поїздами, які мимо снігових заметіль пробовано висилати в дорогу. Вчерашнього дня спинено рух поїздів на останних двох шляхах Львів-Ходорів і Львів-Самбір, на яких ше найдовше удержувано бодай обмежений рух поїздів. Львів відлягтий тепер від провінції, а се дає

ся сильно відчувати в запровіантованю міста, бо з причини величезних снігів не довозять передовсім набілу з підльвівських сіл. Застановленє руху на залізницях означено на два три дні і если би випогодило ся, то в тім часі на головнійших шляхах привернено би комунікацію. Однак на то не заносить ся. Дрібний сніг мете без перестанку, а виднокруг захмарений.

— **Рускі академики проти Сенкевича.** З Відня доносять, що розправу перед судом присяжних проти Генриха Сенкевича о обиду чести руских академиків розписано на день 24. марця.

— **З Софії** доносить болгарска агенция телеграфічна: Новий міністер просьвіти віддавлив всіх заграничних професорів університету, яких спровадив его попередник, а на їх місце покликав тих професорів університету, що їх усунено в минулім році. Така розвязка університетської справи зробила в Болгарії добре вражінє. Друга телеграма з Софії додає, що новий збір професорів має ухвалити покликанє деяких з поміж віддалених професорів заграничних.

— **Реформа іспитів зрілости.** Розпорядженє міністра просьвіти о нових постановах для іспитів зрілости має бути видане ше перед розписанем сегорічних іспитів, мабуть в цвітні. Кажуть, що має бути зовсім знесений письменний іспит з грецької мови і переклади з мови викладової на латинську. При іспитах з німецької мови не мають бути вибираїи як доси теми історії або літературні, лиш теми, котрі могли би дати образ загального образованя ученика. При устных іспитах має відпасти подрібне випитуванє, а головну вагу має ся класти на то, що би переконати ся, о скілько приступаючий до іспиту є інтелігентний і умово дозрілий. Увільненє від іспиту з деяких предметів має бути розширене. При іспитованю із славянських язків має класти ся вагу на знанє літератури і історії культури даного народу. Взагалі в будучности іспит зрілости має мати характер мовби конференції наукової.

— **Жертви на памятник Т. Шевченкови.** Як повідомляє каменець-подільска часопись «Подолія», поміж каменчанами збирають ся жертви на збудованє в Києві памятника поетови Т. Шевченкови.

— **З життя київского українського наукового товариства.** Публична лекція прив. доц. Ол. Грушевского відбула ся недавно в Києві з таким змістом: Харківска група. Українські повісти Квітки. Відносини автора до своєї теми. Порави до реалізму. Етнографічні подробиці. Інші з харківської групи. Сліди старих впливів. Початок соціального осьвітленя тем з народнього побуту.

— **Вселюдна просьвіта.** Російське міністерство народньої просьвіти просить 5 мільонів кредиту на те, що би взятсь до заведеня вселюдної просьвіти. Серед членів фінансової комісії в державній раді з сего приводу панує така думка, що 5 мільон. карбованців мало на сю справу, а треба не менше 113 міль. карб. Взагалі на сю справу дивлять ся, як на передчасну через те, що перешкаджає їй брак учителів. От через віщо, на думку членів фінансової комісії, міністерству просьвіти попереду всього слід подбати, щоб більше було учительських інститутів, якіб дали потрібну скількість учительського персоналу для народної школи.

— **Нагінка на польську пресу в Росії.** «Рѣчь» пише, що варшавські газетяри зазначають точні наслідки конституційних часів для польської преси. Виявляє ся, що за «волі слова» скількість польських газет та журналів значно зменшилась. За два останні роки упокоїлись поступові газети: «Kurjer Codzienny», «Wiek», «Przełom», «Jutro» та уміркована поступова «Gazeta Warszawska», що виходила аж 126 літ. Нових видань народилась одно тільки: «Епока», але й ся газета пережила тільки 6 місяців. Ще більше лиха набрались поступові тижневики. Заборонено єдиний у Польщі науково-соціалістичний журнал «Głos», який виходив навіть за генерал-губернатора Гурка.

Хотіли відновити навіть се видане під новою назвою, але що-разу нова часопись була заборонена, співробітників арештовано. Припинились так само й отсі поступові тижневики: „Przegląd Tygodniowy“, „Przegląd Powszechny“, „Wędrowiec“. Кільки років спробували видавати тижневу популярну газету для селянства, але всі такі газети знищено відразу. За те — пише „Річчя“ — розросла ся клерикальна преса. До кінця 1905. року клерикали мали одну тільки газету: „Koło“. Тепер їх настало декільки: „Wiara“, „Przegląd Katolicki“, „Polak-Katolik“ та інші. Не краще жило ся газетам і в польській провінції. За 1907 рік зовсім скінчили своє встановане з поступові газети, які з повсякчасними перемінами виходили — в Люблині, Радомі та в Петрокові. Тепер серед провінційальної польської преси не лишило ся жадної поступової газети.

Оповідістки.

— **Духовний концерт** під протекторатом Є. Екск. Митрополита в 1500 літній ювілей св. Івана Золотоустого відбуде ся в п'ятницю 14. н. ст. лютого в великій салі Народного Дому о год. 7. вечером з отсею програмою: 1) Вступне слово о. крил. Чапельського, 2) Кантата в честь св. Івана Золотоустого укл. о. Кишакевича, викон. хор питом. духов. семіа., 3) Біліковський: Концерт „Серце чисто созижди“ — хор учеників акад. гімн., 4) Відчит проф. д-ра В. Щурата, 5) В. Ліфін: „Услыши Господи молитву мою“ — хор питом. дух. сем., 6) Umlauf: Konzert Nr. VII, викон. на цитрі о. Євген Купчинський, 7) Бортиянський: Концерт: „Рече Господь“ — хор учеників ак. гімназ., 8) К. М.: „Страдалець за правду“, декламация, виголосить учен. Б., 9) С. Давидов: „Вознесу Тя Боже мой“ — хор питомців. Ціна місць: I-рядні 3 К., II-рядні 2 К., III-рядні 1-20, вступ на салю 1 К., галерія 50 сот. Білети набувати можна в заряді бурси Рус. Тов. педагогічного ул. Вірменська ч. 2, I. поверх. Весь дохід призначений на будову бурси Руского Товариства педагогічного. Добровільні датки приймає ся з подякою: „Тому я не перестану раз враз говорити: *давайте бідним, і буду заєдно обвинителем тих, що не дають*“ (Слова св. Ів. Золотоустого. Беседа XLIII. 2.).

— **Вечерниці тов. а „Акад. Громада у Львові“** відбудуть ся невідклично дня 13. лютого (в четвер) в салі Народного Дому. Комітет заходить ся широким коло того, щоби вечерниці вдались як можна найгарнійше. Хто би до сего часу наслідком неувваги комітету не дістав запрошеня, хай зголосить ся листовно або особисто між год. 2—4 в тов. „Акад. Громада“. — *Комітет.*

Наука, штука і література.

— **Павло Барвінський (Ізраїльтенко). Нариси й оповідання.** Том I. Полтава, 1907, стор. 228, ціна 1 карб.

— **Леонід Пахаревський. Нехай живе життя!** неса на 4 дії. Київ, стор. 78, ціна 25 коп.

— **Переклад з української мови на російську.** В чч. 216—217 петербурскої газети „Столичная Почта“ надруковано переклад оповідання В. Винниченка „Момент“ („Мгновение“), що минулого року друкувало ся на сторінках „Ради“.

— **Театр Миколи Садовського** небавом виставить нову драму Любови Яновської: „Людске щастя“. Садовський і на той рік найняв театр Грамотности.

— **Театр Д. Гайдамаки** дає вистави в Варшаві, в салі театру „Александрин“, де має оставатись до посту. За перший місяць труппа, як пише „Т. й Йск.“, взяла за 30 вистав більше 10.000 карб. валового прибутку. В Пскові, де перед Варшавою грав Гайдамака, его труппа матеріального успіху не мала.

Телеграми

з дня 11. лютого.

Відень. Вчорашня конференція д-ра Вежера з Кошутом і президентом угорської де-

легации Барабашом в справі підвищення офіцирської платні остала без вислїду. Ситуация остає все ще напружена.

Лїсбона. Secolo і „Independante“ пишуть, що лише загальна амнестия оголошена кородем Імануїлом може привернути спокій в Португалії.

Берлін. Часописи доносять з Петербурга, що в царській палаті викрито кільканацять бомб в ріжних місцях, полученных електричним дротом. На ліжку царевича найшла цариця засуд смерти на него з рук нігілістів.

Білгород. Скупштина веде бюджетову дискусію.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 3. до 9. лютого 1908:

Пшениця	11-25—11-45 К
Жито	10-50—10-75 К
Ячмінь броварняний	7-45—7-75 К
Ячмінь на пашу	6-80—7-00 К
Овес	6-50—6-75 К
Кукурудза	8-50—8-70 К
Просо	8-35—8-60 К
Горох до вареня	9-50—10-20 К
Горох на пашу	7-00—7-50 К
Бобик	6-70—6-90 К
Конюшина червена	85-00—95-00 К
Конюшина біла	37-50—47-50 К
Конюшина шведска	80-00—95-00 К
Тимотка	32-00—36-00 К
Ріпак зимовий	16-00—16-25 К
Насіне конопл.	9-75—10-00 К
Хміль	55-00—70-00 К
Насіне льняне	10-00—10-25 К
Льнянка	11-00—11-25 К

за 50 клг.

Інструктор пошукує лекції на селі. Зголошена і інформація у Ф. Коковського, студента прав, Бережани, Жигмонтівська 12.

200 корон місячно може легко зробити. Подарок даром і оплатно на зголошення через бюро газет Ольшевського, Львів, ул. Кіліньского 1. (9—10)

Працюйте і щадіть.

Вкладки ошадности на 4% приймає Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покриття дахівками на 5%. Сплату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 пер. 08 сот. від кождих 100 кор. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получить позики під догідними услівями. Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2.561.541-81 К.
Позички уділені	2.512.635-62 К.
Удїли членські	193.659-52 К.
Цінні папери	138.534-20 К.
Фонд резервовий і інші	37.338-07 К.
Льокації	267.364-04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

! Кашель!

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідощтв доказує помічний вислїд

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх аптеках і дрогуериях.

(18—24)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акп.

Банку

Гіпотечного

купус і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5-50	8-55	1-30	5-25	9-50
Кракова	7-25	9-45	—	8-40	2-34
Ряшева	—	—	1-10	—	—
Підволочиск	7-20	12-00	2-16	5-40	10-30
Черновець	8-05	—	2-25	—	9-00
Черновець	—	—	3-35	—	12-20
Станиславова	5-55	—	—	—	—
Коломні	—	10-05	—	—	—
Стрия	7-29	11-50	3-51	—	10-50
Пустомит	7-29	11-50	3-51	9-40H	10-50
Самбора	8-00	10-30	1-55	—	9-20
Любіня	8-00	10-30	1-55	9-20	11-50†
Рави рускої	7-10	12-40	4-50	—	—
Янова	8-22	1-15	5-00	9-25	10-10†
Брухович	7-10	12-40	1-43†	4-50	8-20
Брухович	10-05†	—	3-25	5-30	9-35†
Зимної води	5-50	7-25	1-10	5-25	9-50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3-45	8-25	2-45	7-05	11-10
Кракова	—	8-40	6-15	7-20	12-45
Ряшева	—	—	4-05	—	—
Підволочиск	6-20	10-45	2-17	7-00	11-15
Черновець	6-10	9-20	1-55	—	10-40
Черновець	—	—	—	—	2-51
Станиславова	—	—	—	5-50	—
Коломні	—	—	2-35	—	—
Стрия	7-30	—	2-26	6-25	11-30
Пустомит	7-30	10-45H	1-26	6-25	10-30
Самбора	6-00	9-05	4-30	—	10-51
Любіня	6-00	9-05	2-10†	4-30	10-51
Рави рускої	6-12	11-05	—	7-10	11-35†
Янова	6-58	9-15	1-35†	3-35	6-30
Брухович	6-12	11-05	2-28	5-45	8-34†
Брухович	9-05†	12-41†	3-45	7-10	11-35†
Зимної води	3-45	8-40	4-05	7-20	11-00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою J.

